

Jogklinikai együttműködés Ázsiában

Forrás: <https://www.babseacle.org/clinical-legal-education/>

A BABSEACLE rövidítésű együttműködés (Délkelet-Ázsia Közösségi Jogi Képzési Kezdeményezés) több országot átfogó formáció, amelynek célja egyrészt, hogy fejlessze a jogi oktatást és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, illetve másrészt, hogy előmozdítsa a pro bono gondolkodású emberek generációit. 2003 óta együttműködik az egyetemekkel, jogi egyetemi hallgatókkal, jogtudósokkal, a jogász közösség tagjaival és az igazságszolgáltatással foglalkozó szervezetek partnereivel Ázsiában. A közösen kidolgozott programok egyben hozzájárulnak a társadalmi igazságosság megteremtéséhez is. A jogklinikai programok segítik a közösségeket, szolgáltatásokat nyújtanak a rászorulóknak, mivel küldetésük, hogy támogassák a joghoz férést, a jogállamot az oktatáson keresztül Ázsiában és világszerte, ideértve a jogi etikát, a szakmai felelősségvállalást és a pro bono munkára való felkészülést, a marginalizált közösségek jogi igényeit. Ennek érdekében fejlesztik a jogklinikai képzést, csereprogramokat és önkénteseket szerveznek Thaiföldön, Vietnamban, Laoszban, Mianmarban, Kambodzsában, Szingapúrban, Malajziában, Indonéziában és Ausztráliában.

Álláspontjuk szerint a klinikai jogi oktatás egyfajta progresszív oktatási módszer és pedagógia, amelyet leggyakrabban egyetemi programok keretében valósítanak meg. A klinikák interaktív, gyakorlati tantermeiben elősegítik a tanulás előmozdítását. A jogklinikai módszertan történelmileg az Egyesült Államokban kifejezett társadalmi igazságszolgáltatási program részeként fejlődött ki, elsősorban a szegényeknek elérhető jogi szolgáltatások hiánya miatt. Tantermi szimulációs órákat kínálnak a valódi ügyek és / vagy a klinikai tapasztalatok

alapján a valós ügyfelekkel való interakcióra készülve, tapasztalt jogi szakemberek, valamint klinikai oktatók felügyelete alatt.

A hallgatók különböző közösségi tájékoztató programokat is beépítenek a jogklinikai tevékenységbe, így női csoportokat, a HIV-fertőzöttek támogató csoportjait, fiatalkori fogva tartási központokat, közösségi központokat és más intézményeket. Ott olyan osztályokat oktatnak, amelyek később segítsenek az embereknek megmagyarázni, megérteni és hozzáférni az őket megillető jogokhoz és jogi szolgáltatásokhoz. Az ilyen képzési területek közé tartozik például a hontalan személyek joga, a büntetőjog, a családjog, a fogyasztóvédelmi szabályok, a földjog, lakásbérleti jogról szóló törvény, az AIDS betegek jogai, az egészségügyi jogszabályok, a fogvatartottak joga, a foglalkoztatás és a munkajog, vagy a napi életben szükséges jogi tudnivalók.

A klinikai jogi oktatás pro-bono szolgáltatásokat nyújt a közösség számára, miközben rávezet a társadalmi igazságszágra, és fenntartható megoldást kínál arra a problémára, amely akadályozza az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést Délkelet-Ázsiában: (1) a marginalizált, hátrányos helyzetű csoportok gyakran nem rendelkeznek jogi ismeretekkel, tudással vagy pénzügyi eszközökkel ahhoz, hogy hozzáférjenek jogaikhoz, ez pedig fokozza az igazságtalanság érzését a társadalomban, növeli az egyenlőtlenséget. A pénzügyi és jogi eszközök megosztó szerepét tehát csökkentheti. (2) Délkelet-Ázsiában a hagyományos tanítási módszer nem segíti ahhoz a hallgatókat, hogy tudatában legyenek a társadalmi igazságszolgáltatás kihívásainak és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésnek, és nem adja át a jogtudományi végzettségüknek a szükséges jártasságot és értékeket ezek megoldásához. Így a képzés hidat épít a társadalmi csoportok között, de a jogászok és a civil társadalom, a kormányzat és a független szervezetek és közösségek között is. Másfelől, elősegíti a szakmai etikát, miközben megtanítja a hallgatóknak a szakmára vonatkozó gyakorlati készségeket, és ezzel egyidejűleg segíti a rászorulókat is.

A fenntarthatósághoz hozzájárul, hogy a társadalmilag felelős és pro-bono gondolkodású szakmai partnerek összefognak, és aktív, együttműködő hálózatok részévé válnak, amelyek az erőforrások és a tapasztalatok megosztására, valamint a társadalmi igazságszolgáltatás akadályainak leküzdésére irányulnak. Ez a határokon átnyúló pro-bono hálózat kiterjeszti a hatását, mivel a sérülékeny, rászoruló csoportok számos jogi problémája túllép a nemzetállami határokon.

A BABSEACLE segíti a jövőbeli ügyvédek képzését, a közösségi szolgálat szellemében, és fokozza a pro bono jogi szolgáltatások nyújtásának értékét. E jogászok közül sokan aktív szerepet vállalnak az igazságszolgáltatás és a jogállamiság előmozdításában saját országukban. Az ügyvédek, az egyetemek, a diákok, a politikai döntéshozók és a nem kormányzati szervezetek képviselői számára regionális események szervezésével és támogatásával fejleszti az ügyvédi hivatás etikáját, hogy olyan pro bono kezdeményezéseket fejlesszenek ki, amelyek erősítik az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést Délkelet-Ázsiában.

Az együttműködés globálisan szervez önkéntes programot a jogklinikákon, amelynek számos feltétele van. Így például, hogy a jelentkező beszéljen, és írjon magas szinten angolul, legyen rugalmas, továbbá korábban már részt vett a saját országában és másol (lehetőleg ázsiai országban) jogklinikai programok kidolgozásában, hajlandó legalább egy hónapos munkára a fogadó egyetemen, illetve releváns és alkalmazható ismeretekkel rendelkezik a jogklinikai programokban, mind a kliensek, mind a közösségi és osztálytermi tevékenység tekintetében.

2018-ban az együttműködés 14. évfordulóját külföldi társaival együtt ünnepli: a világ minden tájáról érkeznek a külsős gyakornokok az Externship Klinikához, akik lehetőséget kapnak a segítségnyújtásra, miközben jelentős tapasztalattal gazdagodnak a régióban élő és dolgozó emberektől. A 2018 decemberétől tartó, legalább 8 hetes gyakornoki kérelmek nyitottak, a kérelmezőknek azonban maguknak kell fedezniük a költségeiket. Előnyben részesítik azokat a pályázókat, akik tudományos eredményeket mutatnak be, az igazságszolgáltatáshoz és a közösséghez való hozzáférés iránt érdeklődnek, fontosnak tekintik a különböző kultúrákkal kapcsolatos tudatosságot, a hatékony csapatmunkát, a rugalmasságot, a nyitottságot.

A BABSEACLE mindig arra törekszik, hogy további együttműködést alakítson ki a régióon belül és azon kívül, annak érdekében, hogy az ázsiai klinikai jogi nevelést erősítse. Például, pénzügyi és technikai segítségnyújtás a Chiang Mai Egyetem klinikáinak létrehozásához, valamint Laosz Nemzeti Egyetemének Jog- és Politikatudományi Karához; kiegészítő misszió révén az egész régióban a civil szervezetekkel dolgozó gyakornokok elhelyezése, "virtuális szakmai" oktatási programok szervezése, miként az az Australian National University és a Queensland University of Technology esetén történt; összekapcsolja az Externship Klinika részvételét a felsőoktatási intézményekkel, ahogyan a Közgazdaságtudományi és Jogi Egyetem (Vietnam), a Universiti Malaya (Malajzia) és a Phayao Egyetem (Thaiföld) között történt; együttműködés az éves önkéntes programokkal, amint az a United World College Délkelet-Ázsiában (Szingapúrban) megtörtént.

Önkéntes programjukba várják az olyan képzett embereket, akik Ázsiában hajlandóak a jogklinikát segíteni, ázsiai tapasztalattal rendelkeznek, és hajlandóak hozzájárulni a civil szervezet munkájához is. Például jelenleg olyan személyeket keresnek, akik üzleti adminisztrációban, számvitelben, könyvelésben, jelentés írásában jártasakat, továbbá marketinghez, média stratégiához, közkapcsolatokhoz, informatikához, adományok gyűjtéséhez értenek.

A nyári egyetemének célja, hogy az Ázsiában és a nemzetközi jogrendszerekben jártas tapasztalt jogklinikai oktatók, pro bono ügyvédek interakciója révén a regionális előadók és a hallgatók megértsék, hogyan lehet akkreditált jogklinikai tanfolyamokat kifejleszteni és megvalósítani egyetemi szinten. A kurzus középpontjában a következők lesznek: a különböző típusú jogklinikai programok, beleértve a házon belüli klinikákat, a közösségfejlesztést, a külső jogklinikát, az etikai kérdéseket, amelyek a hatékonyságot is szolgálják, a mentorálás, a jogklinikai programok nyomon követése, értékelése, annak eszközei és módszerei, a jogklinikai módszerek beépítése a jogászképzési tantervbe.

Az alábbiakban egy személyes hangú beszámoló olvasható G. Edwards professzortól:

"Az Amerikai Egyesült Államokban az Indiana Egyetem McKinney Jogi Egyetemén (Bloomington) az emberi jogi program igazgatójaként évek óta együttműködöm a BABSEACLE-val. 1997 óta programunk joghallgatókat küld világszerte emberi jogi szervezetekhez gyakornoknak, több mint 55 országban közel 200 szakmai gyakorlatra volt lehetőségünk. Nagy örömmre szolgál, hogy az évek során számos indianai hallgatót tudtunk átadni a Délkelet-Ázsia határokön átnyúló együttműködésébe. A diákok értékes jogi tapasztalatot szereztek a BABSEACLE széleskörű pro bono és egyéb jogi projektjein, gyakorolva a jogot, a szakmai felelősségvállalást és a kollegialitást egy munkahelyen. Továbbá, diákjaink nagy szolgálatot nyújtanak a marginalizált, kiszolgáltatott emberek számára Délkelet-Ázsiában. Hallgatóink sok projekten dolgoztak, többek között az emberkereskedelem, az emberi jogi oktatás, a kisebbségi jogok, a szexuális orientáció és a nemi identitás alapján történő megkülönböztetés, valamint a menekültek és a menedékkérők jogai tekintetében. Szerencsés voltam, hogy meglátogathattam és részt vehettem a

BABSEACLE erőfeszítéseiben, a régió különböző városaiban, országaiban, többek között Thaiföldön, Laoszban és Vietnamban. Tartottam előadást, illetve részt is vettem a tanárképzéseken, továbbá felügyeleti látogatást tettem a helyszínen dolgozó diákjaink felett.

A BABSEACLE-t alapítók egyike, Bruce Lasky, aki az USA-ban alapidiplomát szerzett és Magyarországon LLM fokozatot, széles körű szakmai tapasztalattal rendelkezik a nemzetközi emberi jogok területén. Kollégája, Wendy Morrish és más BABSEACLE munkatársai erőteljesen munkálkodnak annak érdekében, hogy megerősítsék az emberi jogokat oktatókat és másokat a régióban. A BABSEACLE nagy hatással van azokra az országokra, ahol tevékenykednek. Például Bruce és Wendy aktívan részt vesznek a Global Alliance for Justice Education (GAJE) által szervezett konferenciákon, a globális egyetemi konferenciákon és az Egyesült Nemzetek Szervezetében, de meglátogatták az Indiana-i Nemzetközi Emberi Jogokról szóló Programot, ahol két kurzusban is tartottak előadást. A BABSEA jó példája volt az Ázsiában és más régiókban működő jogi egyetemi jogklinikai munkának, a klinikai vezetők rutinszerűen fordulnak a formációhoz a jogklinikák létrehozása és működtetése céljából. „A BABSEACLE támogatása és a BABSEACLE munkája szilárd. Gratulálok mindazért, amit a BABSEACLE képes teljesíteni!”

Vietnám

A 2003 óta a BABSEACLE együttműködik az egyetemekkel és joghallgatókkal, partner szervezetekkel a jogklinikák létrehozásában, a közösségi jogi képzés, a fenntartható jogi oktatás és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megteremtésére irányuló küldetése részeként. 2005-től kezdett jogklinikai programokat kidolgozni, és kilenc karral írtak alá együttműködési megállapodást e célból (a Vietnam Nemzeti Egyetem, a Külkereskedelmi Egyetem, a Nemzeti Gazdasági Egyetem, a Szakszervezeti Egyetem, a Hue Egyetem, a Vinh Egyetem, a Can Tho Egyetem, valamint a Gazdasági és Jogi Egyetem és a Ho Chi Minh Jogi Egyetem).

A BABSEACLE jól ismert dél-kelet-ázsiai helyi viszonyokra alapozó jogi oktatásáról, tantervfejlesztéséről és kutatási programjairól. A tapasztalt és elkötelezett csapattagok némelyikét a BABSEACLE által kezdeményezett egyetemi jogklinikai programokon képezték ki, valamint hozzáférést biztosítottak egy vietnami nemzeti és nemzetközi önkéntes csoporthoz. A Vietnamban élő BABSEACLE csapat klinikai és közösségi jogi oktatási programok és módszertan létrehozásával foglalkozik a régióban.

Például, a korábbi tapasztalatokra és tanulságokra építve a BABSEACLE a Vietnámi UNAIDS és a HIV-fertőzöttek országos hálózata (VNP +) segítségével dolgozta ki a "HIV-fertőzöttek a fertőzés kockázatának kitett emberekért" programját, amelyet az Európai Bizottságnak a Demokrácia és az Emberi jogok Európai Eszköze (EIDHR) intézménye támogatott. Ennek révén különböző intézkedéseket és jogi ismeretterjesztő anyagokat dolgoztak ki öt tartományban, sőt a fertőzésnek kitett emberek védelmét szolgáló 2006-os törvény szövegezésében is közreműködtek (EIDHR-projekt). Az igazgatás hatékonyságát segítő programjuk is hasonlóan sikeres volt. 2014-ben és 2016-ban szerveztek konferenciát a pénzügyi-gazdasági hatékonyságról, majd kilenc jogi kar részvételével összehívtak egy konferenciát, amelyre Szingapúrból (ASHURST) érkeztek az előadók.

A kétnapos rendezvény fő témája a jogász etika volt, ezen belül is elsődlegesen négy kérdésre összpontosítva: (a) az etika szerepe, (b) az ügyvédi feladatok, (c) a bizalmas információk, és (d) az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés. A vitákon a BABSEACLE csapata tolmácsolt, amely elengedhetetlen a hipotetikus helyzetekről folytatott beszélgetésekhez. Vietnám és Kambodzsa összehasonlításaként a vietnami műhely legtöbb

résztevője etikai képzést már kapott, és jobban ismerte az érintett fogalmakat, ezért arra volt kíváncsi, hogy az elméleti szempontokat hogyan lehet átültetni a gyakorlatba, a jogi szakemberek milyen gyakorlati szinten oldják meg az etikai konfliktusokat. Például nagy vitát váltott ki a bizalmas adatok kezelése és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés. A titoktartási kérdéseket aktívan megtárgyalták, különösen az ügyvédek szakmai felelősségének fényében, mert ott egyszerre kell őrizni bizonyos egyéni vagy céges információkat és közben elősegíteni a bírósági döntést, a bírói utat. Ez az érdeklődés megfelelő etikai alapok nélkül nem kezelhető. Mindezt egy kialakulóban lévő jogrendszerben kell elérni, amely számos kérdésben még nem tartalmaz intézményeket, szabályokat, és helyettük az érzelmek dominálnak. A rendezvényen hallgatók és oktatók, sőt Hanoiból gyakorló jogászok is részt vettek. A sikereken és a résztvevők nagy számán felbuzdulva, az ország több pontján is megismételték a vitákat.

Laosz

A BABSEACLE Laoszban is a jogi intézmények kapacitásának és a jogi oktatásnak a fejlesztését célozza, valamint a közösség megfelelő erősítését. Ezért egyetemekkel, joghallgatókkal, gyakorló jogászokkal és szakmai közösségekkel együttműködve 2007 óta jogklinikai programokat dolgozott ki a Nemzeti Jogi és Politikatudományi Egyetemen.

A jogklinika segíti a jobban képzett, társadalmilag tudatos, pro bono ügyvédek és más diplomások fejlesztését, a közösségi jogi tudat növelését. Jelentősen hozzájárulnak az igazságszolgáltatáshoz és a jogállamisághoz. Az elmúlt néhány évben a BABSEACLE és a Nemzeti Egyetem a képzési módszerekről és eszközökről tárgyalt, hogy országosan is létrejöhessen a jogklinikai képzés.

A BABSEACLE ezért négy egyetemen (Központi Főiskola, Északi Jogi Egyetem, Déli Jogi Egyetem, Champasak Egyetem) a jogklinikai rendszer létesítésén fáradozik, ide értve a jogi képviselői, az in-house konzultációs klinikát és a jogtudatot emelő képzési programokat.

Malajzia

2005 óta a BABSEACLE technikai és tanácsadói támogatást nyújt a malajziai jogklinikai programhoz a Malayai Egyetem CLE & Community Outreach programjával (COP) és az Mara Műszaki Egyetem hallgatói jogi klubjával (SCLC) közösen. Jelenlegi munkájuk a jogklinikai rendszer kiépítésének stratégiája, a képző intézményekkel a kapcsolat felvétele a régióban. A Malaya Egyetemen például a fogva tartottak jogainak tudatosítása, a jogi tanácsadás és a közösségi igények felmérése van napirenden.

A nemzetközi formáció felvette a kapcsolatot az Ügyvédi Kamarával, az érintett minisztériumokkal, civil szervezetekkel és jogász szervezetekkel. 2006-tól közösen már több rendezvényt tető alá hoztak: a Mara Műszaki Egyetem (UiTM) oktatóközpontjával szervezett első jogklinikai képzést, az első Malajziai Ügyvédi Tanács jogklinikai tutorainak tréningjét, valamint a Nemzetközi Iszlám Egyetemen tartott első malajziai jogklinikai konferenciát. Ezek alapján nevezték ki az UiTM-en a jogklinikai programvezetőt, annak érdekében, hogy létrehozza a valódi ügyfelekkel működő programot, átvéve a hallgatói Klubban megkezdett munkát, formálisan is regisztrálva a tagokat. A Klub segít megvalósítani az egyetemi társadalmi vállalását, így a közösségnek hasznos feladatokat tudnak teljesíteni. A Klubba elsőként az első-ötödik szemesztert végző joghallgatókat toborozták, akik önkéntesként végezték a feladatokat. A Klub fő célja, hogy a helyi közösségben a jogtudatot, jogismereteket növeljék, mert az rendkívül alacsony.

2007-ben a BABSEACLE az UiTM és a Malaya Egyetem tagjaival tanulmányi utat szervezett a Fülöp-Szigetekre, tanulmányozandó a jogklinikai oktatást, működést. 2017-re pedig a hatodik Ázsiai Pro Bono konferenciát készítették elő Kuala Lumpurban. A személyes szakmai kapcsolatok nagyon sokat lendítettek a jogklinikai képzés bevezetésében.

Az ötödik konferenciát Norbani professzor nyitotta meg, aki a Malaya Egyetem nevében arra emlékeztette a résztvevőket, hogy az önkéntes és fizetség nélküli munka kultúráját meg kell ismerni, el kell sajátítani. Ennek a hiánynak egyik tényezője, hogy a Pro Bono megértése gyakran korlátozott. Az emberek úgy gondolják, hogy a Pro Bono csak azt jelenti, hogy az ügyvéd ingyenes jogi képviseletet vagy tanácsadást nyújt ügyfeleinek. Azonban, ahogy elmagyaráztam azoknak, akikkel találkoztam, a Pro Bono értelmezésének szélesebb a köre, sokféle módon gyakorolható. Miután a Pro Bono szerepét megértették, a konferencia igénye és vágya megnövekedett, és az emberek meglátták a hatalmas hazai és nemzetközi potenciált a tényleges Pro Bono együttműködéshez. Az egyik legfontosabb oka annak, hogy az Asia Pro Bono Consortium együttműködik a helyi partnerekkel, az hogy a helyszínen erősítsék az általuk végzett munkát. Ez azt eredményezi, hogy több személy és intézmény képes szélesebb körű jogi szolgáltatásokat nyújtani a marginalizáltak számára, figyelve a jog helyi sajátosságaira. Az elsődleges cél, hogy a fogadó ország aktuális kérdéseivel foglalkozzanak a jogklinikán. A hatodik konferencián Adrian Pereira, az Észak-Dél Kezdeményezés igazgatója javasolta, hogy a következőkben a nemzetközi együttműködés terjedjen ki a pro bono munka és a nők, az öslakos népek jogai, a halálbüntetésre várakozók, a fiatalkorúak bírósági eljárása, az előzetes letartóztatás és a városi szegénység összefüggéseire.

A BABSEACLE és a Jogászok határok nélkül (JWB) 2015 májusában szervezett egy műhelyvitát a vándormunkások jogi ügyeiről. A nyitott Társadalom Intézete által támogatott eszmecserére Hong Kongból, Indonéziából, a Fülöp-Szigetéről és Szingapúrból érkeztek gyakorló jogászok és szakértők.

A rendezvény célja volt, hogy meghatározzák egyrészt azokat a közös gondokat, amelyekkel a munkavállalók találkozhatnak otthon és a befogadó országban, másrészt, hogy kidolgozzák azon módo(ka)t, amely alapján a joghatóságok gyakorlói együttműködhetnek a határokon átnyúló problémák megoldásában, több regionális migrációs útvonal mentén. Az ügyvédek, a jogtudományok képviselői és a civil szervezetek most kezdik összegyűjteni a többi országbeli partnereket e kliensek támogatásához. Ez még csak az első lépés volt ezen a téren. Összességében megállapítható, hogy a rendezvény produktív volt. Több mint 30 résztvevő vett részt az ügyfélszolgálat minden ágazatából, a Szingapúri Nemzeti Egyetem (NUS) diákjai, és a helyi civilek, joghallgatók aktív résztvevőként szerepeltek. A migráns munkavállalókat érintő jogi gondok megvitatása és azonosítása mellett, a résztvevők arra törekedtek, hogy kidolgozzanak egy munkatervet a migráns munkavállalókkal szembeni leggyakoribb problémák kezelését összefoglaló útmutató elkészítésére. Ha mind a hazai, mind a fogadó országban az ügyvédek használhatják ezt az útmutatót a saját munkájukhoz, függetlenül attól, hogy közvetlen jogi szolgáltatást nyújtanak vagy sem, a joghallgatók pro bono szolgáltatást biztosíthatnak a klinikán az „Ismerd meg a jogaidat” program keretében, szóróanyagokat adva az érintetteknek.

A kétoldalú megbeszélések kiváló lehetőségeket jelentettek a szakértőknek, hogy a konkrét migrációs útvonalakra, a jogi infrastruktúra eltéréseire és az egyes joghatóságokhoz tartozó kapacitások különbségeire összpontosítsanak a migráns munkavállalók jogainak védelme szempontjából. Néhány fejlettebb jogi rendszerben (például Hongkong és a Fülöp-Szigetek) a hangsúly a meglévő csatornákhöz való hozzáférés javításán és a munkavállalói jogok tudatosításának fokozásán van. Míg a szűkös intézményi támogatással rendelkező

országokban a meglévő jogorvoslati lehetőségekre, azok innovatív felhasználására összpontosítottak, éppen a joghézagok áthidalása érdekében.

Ezekből a megbeszélésekből létrejöhetett egy kulcsfontosságú kérdéseket tartalmazó lista, amelyet minden egyes vándormunkást fogadó országban követni kellene a megfelelő intézkedéseket kidolgozva. Míg a stratégiai útmutató pontos tartalmát a munkavállalók jogai alakítják, így a foglalkoztatási ügynökségek kizsákmányoló gyakorlatával szembeni fellépés; az adósságot keletkeztető utazási, alkalmazási hitel; az alacsony (jogszerűtlen) fizetés és a visszaélészerű munkáltatói gyakorlat. Az ilyen tartalmakon túlmenően a Chiang Mai két napja alatt kialakult kapcsolatok rendkívül fontosak a különböző jogi szakértők és civil szervezeti munkatársak számára, hiszen a munkavállalók védelmének számos jogi és nem jogi megoldását kell kitalálniuk.

Az ilyen megoldások egyik izgalmas példája az volt, hogy a szingapúri Humanitárius Szervezet a Migrációs Közgazdaságtan (HOME) és az indonéziai Serikat Buruh Migran Indonézia (SBMI, azaz Indonéziai Migráns Munkás Unió) felvetette: a kötelező biztosítási rendszer Indonéziában kiterjeszthetőségét a munkabalesetek megtérítésére, a fizetés elmaradásáért való kompenzációra, sőt az illetékek, eljárási költségek megtérítésére. Ugyan a rendszer technikailag lehetővé teszi az ilyen igényeket, de azzal a migráns munkavállalók nem élnek. Remélhetőleg az igények előterjesztésével ez a helyzet megváltozik.

Az esemény végredménye, hogy egy regionális közösség alakult ki, amely megkezdheti a migráns munkavállalók határokon átnyúló igényeinek kielégítését. A JWB jogi képviselői örömmel koordinálják a szakértők munkáját a négy jogrendszeren belül jelenleg szétszórta ismeretek összehangolása érdekében. A vitán a jogorvoslatokkal kapcsolatos megbeszélések utaltak a kapacitás és a politikai reformok kérdésére is – foglalta össze a Szingapúri Nemzeti Egyetem egyik diákja (C.Yap, aki maga is a Pro Bono jogi segítséget nyújtó hálózat tagja).

Thaiföld

A BABSEACLE Alapítvány 2010-ben a BABSEACLE programból nőtte ki magát, a független szervezet saját, komplementer küldetését követi. Thaiföldön a BABSEACLE Alapítvány foglalkozik a Jogklinikai képzéssel és a közösségi jogismeret, közösségépítés ügyeivel. Nemzetközileg támogatja és összekapcsolja más jogklinikákkal a jó gyakorlatok, módszertanok terjesztését. Az Alapítvány célkitűzése: az igazságszolgáltatáshoz és a fenntartható fejlődéshez való hozzáférés előmozdítása az egész országban a jogklinikai programokon keresztül is; a társadalom sérülékeny csoportjainak segítése az oktatás és a tudomány révén, annak érdekében, hogy befolyásolja a tudás hiányából eredő gondok megoldását. Az alapítványi program része a klinikai jogi képzés, benne a nemzetközi külső tanácsadás, az adott helyen elérhető jogklinikák, a thai hallgatók belső képzése, a pro bono, az igazságszolgáltatáshoz hozzáférés szakmai kérdéseinek oktatása, a jogászai etikai képzés, a közösségi oktatás és a jogklinikai nyári egyetem.

Az Alapítvány együttműködő és támogatott partnerei közt található számos egyetem:

- Chiang Mai University
- University of Phayao
- Chiang Rai Rajabhat University
- Lam Pang Rajabhat University
- Mahasarakham University
- Northeastern University
- Muban Chonbueang Rajabhat University

- Thammasat University
- Ramkhamhaeng University
- Sripatum University
- Mae Fah Luang University
- Khon Kaen University
- Ubon Ratchathani University
- North Chiangmai University
- Thaksin University
- Prince of Songkla University

2016. október 5-8. között a BABSEACLE Thaiföldi irodájából számos főállású és gyakornok vett részt egy konferencián, amelyet a BABSEACLE hosszú távú partnere, a The Wildflower Home (non-profit katolikus egyházi alapítvány a válsághelyzetbe került egyedülálló anyák és gyermekeik megsegítésére) szervezett. A rendezvény mottója „A jövő megteremtése” volt. A Wildflower Home például a visszaélések és a szörnyű szegénység miatt nyújt segítséget, így ezen segítség keretében a nők oktatási és érzelmi támogatást nyújtanak, segítik a fiatal anyákat munkához jutni vagy tovább tanulni, és önállóvá válni, amennyiben otthonról nem kaphatnak támogatást. A BABSEACLE és az Alapítvány évek óta jogi tréningeket biztosít a nők és a Wildflower Team tagjai számára. A konferencia célja az volt, hogy tréningezze és tanácsal lássa el a résztvevőket, arról, hogy miként lehet eredményesen vezetni egy csapatot, különösen egy civil szerveződést. A modulok változatosak, relevánsak és hihetetlenül hasznosak voltak. Az alábbi modulok kerültek megtárgyalásra: 1. Transzformációs vezetés, 2. Hatékony kommunikáció, 3. Teljesítményértékelés és visszajelzés, 4. Emberek bevonása, 5. Ötletek gyűjtése (szerepjátékkal), 6. Hat lépéses problémamegoldás, 7. Pénzügyi fenntarthatóság, 8. Vízión, küldetés, értékek, 9. Adománygyűjtés.

A témák sokfélesége miatt a csapat tagjai sok új dolgot tanultak, vagy lehetőségük nyílt arra, hogy megerősítsék a már meglévő ismereteiket és szakértelmüket, így például az adománygyűjtés terén miért fontos a konferencián résztvevő szervezetek széles köre, a türelem, az adományozás vonzereje, a reklámozás eszközei és az esettanulmányok a nevelés és a mozgósítás eszközeként. Az adománygyűjtés mellett megtudtuk, hogy a kommunikáció létfontosságú szerepet játszik a szervezet sikeres vezetésében. A konferencia megtanított az aktív coaching jelentőségére a kommunikációban, ide értve a beszélőt, a hallgatót és a megfigyelőt. A megfigyelő szemszögéből nézve érdekes volt olvasni a testbeszédet és azonosítani a beszélgetést befolyásoló tényezőket, függetlenül attól, hogy mi a beszélgetés témája. Egy másik tanulság, a nyelvi akadályok felismerése. Vagyis ugyanazon anyanyelvet használók közt a beszélgetés sokkal kötetlenebb és kényelmesebb. A nyelv gyakran a cselekvések mögötti hajtóerő és az interakciók meghatározója a beszélő és a hallgató között. A kommunikáció egy listára felvéve a következőkből állítható össze: a beszélő jelezze, hogy figyel, tegyen fel kérdéseket a kifejtés, a tisztázás és megértés érdekében; tudassa a másik személlyel, amit hallott, érdekelje, amit mások mondanak, adjon visszajelzéseket, őrizze meg a másik önbecsülését.

Kambodzsa

2016. április 21-22-én szervezték meg a Jogászi Etika és Szakmai Felelősségvállalás című konferenciát a Jogi és Közgazdasági Egyetemen (RULE), Phnom Penhban. A rendezvényt a BABSEACLE és az Egyetem Humanitárius Jogok Tanulmányi Központja szervezte, és támogatta az Ashurst (nemzetközi ügyvédi iroda), az ausztrál kormány jogi képviselője is. Az első napon a rendezvény a magatartási kódex kritikai megértésére, az ügyvédi feladatokra és

az ügyvéd-ügyfél kapcsolatra összpontosított. Megtudhattuk, mennyire fontos az ügyfelek legjobb érdeke, a magatartási kódex tiszteletben tartása és az ügyvéd-ügyfél kapcsolat bizalomra, szorgalomra és hűségre építése.

A második nap elsősorban az összeférhetlenségre, a titoktartási kötelezettségre és a tájékoztatásra fókuszált. Az összeférhetlenség abban az esetben fordul elő, ha az ügyvéd nem teljesíti a vagyonkezelői kötelezettségeit, vagy felelőtlen módon cselekszik személyi érdekek vagy harmadik felekkel való kapcsolata miatt. A titoktartási kötelezettség az ügyvédi magatartási kódexen alapul, azaz nem tárja fel az ügyfelek adatait, és tiszteletben tartja az ügyfelek magánéletét. A nyilvánosságra hozatali kötelezettség megköveteli az ügyvédtől, hogy tájékoztassa az ügyfelet mindenről, amely ésszerűen befolyásolhatja jogait vagy érdekeit ellen hat, különös tekintettel az esetleges összeférhetlenségre. Megpróbáltak olyan gyakorlati módszereket kidolgozni, amelyek ezekkel a kérdésekkel foglalkoznak, mivel ezeknek az elmulasztása veszélyezteti az ügyvédek iránti bizalmat az egész társadalmi rendszerben.

A BABSEACLE és számos partnere erőfeszítéseinek köszönhetően az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a jogklinikai képzés az egész délkelet-ázsiai régióban létezik, mert nyilvánvalóvá vált, hogy sok egyetem nem rendelkezik etikáról és szakmai felelősségről szóló kurzussal. Ezáltal szükségessé vált valamilyen egységes, szabványosított tanterv elkészítése, amely a helyi sajátosságok alapján beilleszthető az egyetemi tantervbe, annak érdekében, hogy kialakuljon a helyes jogi gyakorlat etikai, szakmai felelősségi rendje. Ezt az anyagot az egyéb jogi tantervi kurzusok széles skáláján keresztül lehet integrálni. A kurzus szükségességét 2013-ban már felismerték.

Az együttműködő partnerek egy munkacsoportot alakítottak a tananyag kidolgozására, amely magában foglalja a jogi etikát, a pro bono tevékenységet, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést és a szakmai felelősség kérdéseit. Ennek a kurzusnak a fejezeteit úgy fejlesztették ki, hogy az átadandó fogalmakat úgy lehetne adaptálni, hogy összefüggésben legyenek az adott ország körülményeivel, és könnyen tanítható legyen. Mindegyik téma a fejezet elején világossá válik, a szövegek pedig egyértelműen követik az utasításokat. Emellett interaktív jogklinikai oktatási módszereket is alkalmaz a tutorok számára, akár egy tanteremben vagy egy műhelymunka keretében. A tananyag minden részének elején megad egy táblázatot a tevékenység tartalmáról, azaz egyszerű és rövid áttekintést nyújt, hogy milyen tevékenységeket kell megtanulni az adott témában, emellett a fejezet minden szükséges anyagot is tartalmaz. A tanterv kidolgozása óta számos munkaértekezletet szerveztek a tesztelésre Mianmarban, Vietnamban, Laoszban és Thaiföldön. Ezek értékes visszajelzést adtak, bemutatták a tananyagot és a projektet olyan helyeken, ahol tanítani lehetne. A visszajelzések alapján a végső fázisban van a tananyag, már csak szerkesztésre vár (közben a vietnami projektvezetőt egy thaiföldi váltotta fel). Mindazok, akik ezen a területen dolgoztak, nagyon büszkék arra, amit létrehoztak, mivel számos jogklinikai programból hiányzik a jogi etika tanítása.

2014. május 10-én és 11-én a Kambodzsai Panassastra Egyetem Jogtudományi és Közigazgatási Kara (PUC) kétnapos képzést tartott a jogász etikai és szakmai felelősségről a tananyag kidolgozásának keretében. A képzést Herbert Smith Freehills (Sydney és Szingapúr) és a MasterCard (Szingapúr) ügyvédei nyújtották, a résztvevők pedig a jogi kar és a közgazdasági karok oktatói, hallgatói, helyi ügyvédi irodák képviselői voltak. A rendezvényen a résztvevők megismerkedtek a jogász etika, az ügyvédnek az ügyfelekkel és a bírósággal kapcsolatok kötelezettségeivel, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés fontosságával, valamint a pro bono jogi szolgáltatásokkal. Az interaktív tanítási módszer ösztönözte a vitát és az eszmecserét arra, hogy találkozzanak egymással, tanuljanak, ötleteket

cseréljenek, a közös cél, a jogállamiság erősítése és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés fejlesztés érdekében Délkelet-Ázsiában.

Ausztrália

A BABSEACLE ausztráliai csoportjának célja a hidépítés az emberek és az intézmények között, az önkéntes programok és a jogi képzések elősegítése, valamint a jogi szakemberek és a közösségi vezetők hálózatának kiépítése a célból, hogy megalapozzák az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Ugyanakkor támogatja az egyetemeket, a jogi karokat és a civil partnereket, hogy fejlesszék és erősítsék az egyetemeken alakuló jogklinikai programokat, megszilárdítva a térségben az együttműködést Dél/kelet-Ázsia és Ausztrália között. Ausztráliában, Kambodzsában, Kínában, Indonéziában, Laoszban, Mianmarban, Malajziában, Szingapúrban, Thaiföldön, Vietnámban és a Fülöp-szigeteken közösen fejlesztik ki a jogklinikai képzést.

Értelmezésük szerint a jogklinikai képzés olyan progresszív oktatási rendszer, amelyet leggyakrabban az egyetemi alapokon hoznak létre, hogy segítse a jobban képzett és társadalmilag tudatos, etikus jogászok kialakulását. Nem korlátozódik kizárólag a jogi karokra, mert más fakultások is bekapcsolódhatnak vagy maguk is alakíthatnak ilyet, interdiszciplináris programok révén. A klinikai képzés során a diákok tanulnak, tapasztalati úton oldják meg a problémákat, és e modellben a diákok aktívan részt vesznek valódi kliensekkel való interakcióban vagy szimulációs gyakorlaton, amely utóbbi jól tükrözi a valódi klienssel való személyes találkozás forgatókönyvét. A folyamatot tapasztalt jogi szakemberek felügyelete alatt végzik. Tanulási eszközként a tapasztalaton alapuló problémamegoldás e típusát a felnőttkori tanulás rendkívül hatékony eszközének tartják, mert - ellentétben a pusztán memorizációra építő helyzetekkel - a diákok nem csak megtanulják, de meg is őrzik az ismeretek nagy részét. Ennek az interaktív tanítási módszernek a használata elősegíti, hogy a diákok alaposabb és etikus ügyvédek, ügyészek, köztisztviselők, váljanak, vagy pusztán globálisan gondolkozó polgárokká. Ezzel párhuzamosan, a társadalmilag kiszolgáltatott és marginalizált egyénekké és közösségekkel való együttműködésre összpontosító programok, a résztvevőket elkötelezetté teszik a pro-bono, közösségi szolgálati etosz mellett.

Ezeket a célokat sokféle módon érik el, így

- technikai, adminisztratív és szervezeti támogatást nyújtanak az egyetemi és a közösségi jogklinikai programok létesítéséhez, fenntartásához;
- képzik az oktatókat, átadják az interaktív közösségi tréningezés oktatási módszertanát;
- kidolgoznak interaktív tananyagot és kézikönyveket joghallgatók, jogi asszisztensek és civil szervezetek részére;
- hallgatók és tutorok, ügyvédi irodák számára csereprogramokat, szakmai látogatásokat szerveznek, amelynek keretében jogi és etikai ismereteket adnak, pro bono programokat fejlesztenek ki;

Isabel Roney így foglalta össze a jogklinikai tapasztalatait: A háromhetes klinikai gyakorlaton azt láttam, hogy a BABSEACLE működése nem hasonlít semmiféle munkaközvetítő vagy jogi irodához. Néhány napig tartott, hogy megszokja az ember a BABSEACLE módszertanát; a demokratikus és horizontális szintű vezetést, valamint az autonómia és a felelősség elvét,

amelyet diákokként megtapasztaltunk a feladatok ellátásakor. Korábban csak a hagyományos tanítási környezetben működtem, ahol voltak előadások és a tananyag, és mindezt didaktikusan tálták a jogi kérdések megoldásához. A három hét után már sokkal nagyobb elismerést és megértést tapasztaltam a különböző érdekeltek és a szegregált közösségek közötti kapcsolatokban. A nyereség maximalizálásának, a finanszírozásnak és a közösségi szolgálatnak a kölcsönhatását éreztem, ahogyan az egyetemi tudás hiányosságait a jogi és igazságszolgáltatási gyakorlati alkalmazáshoz képest. Ezen okok miatt a jogklinika jelentősen kibővítette elvárásaimat az egyetemi tanulmányok és azok alkalmazása terén. Az osztályteremben, a terepen és a bíróságon végzett munkák hihetetlenül értékes és alapvető élményt jelentettek, és fontos volt az Észak-Chiang Mai Egyetemen tett látogatás, ahol jogi etikát és jogi angol nyelvet tanítottak. Az ottani diákok szülővárosukra és a képzésre büszkék, és a BABSEACLE arra ösztönözte őket, hogy növeljék az elköteleződést, valamint és inspirálta az önbizalmukat az angol és a jogi ismeretekben. A látogatás hasznos volt a Thaiföldi Legfelsőbb Bíróságon, hiszen lehetőségünk nyílt arra, hogy a vezetőkkel beszéljünk, illetve polgári pereket megfigyeljünk, ugyanakkor még jobb lett volna, ha van részletes tolmácsolás az egyes eljárási mozzanatokról, annak érdekében, hogy össze tudjam hasonlítani a különböző bírósági formákat és a peres eljárásokat. A BABSEACLE segítségével az utazás elkötelezetté tett azok iránt, akik képtelenek segíteni magukon, kulturális érzékenységet tanultam, mivel az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést mindenkinek meg kellene kapnia, ezért én is segíthetek azoknak, akiket szolgálak. Szerencsés érzem magam, hogy ilyen kiváló önkéntesekkel találkozhattam a régióban. A BABSEACLE módszertanának lényege, hogy a tanulás a közös koncentráción, a kritikus elemzésen, a jogi problémák minden részletének hatékony kezelésén alapszik. Csak ezen kompetenciákkal bíró személyekből lehet jó ügyvéd, jogalkalmazó. A tutorok és mentorok kezdetektől fogva ösztönzik a nem verbális és interkulturális kommunikációt, mert ez is fontos eleme a jogász munkának. A BABSEACLE módszer révén a joglinikák jogi szolgáltatásokat nyújtanak kisebbségi csoportoknak és olyan területeken élőknek, ahol az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés hiányzik vagy nem áll rendelkezésre. Ez az innovatív modell a jogászok jövő generációja számára hagyományos paradigmákon és tapasztalatokon kívül felkínálja a megoldást a kirekesztés és a társadalmi egyenlőtlenséggel szemben. Az ausztrál joghallgatók általában nem tudják, hogy a jogklinika nem csak ingyenes jogi szolgáltatásokat és oktatást biztosít, de ezen keresztül a közösség hozzáférhet a jogaihoz és a jogvédelemhez.

A jogklinikai képzésben számos stratégiát alkalmaznak, amelyek magukban foglalják a joghallgatók képzését, illetve azon gondolat, amelyek egy közösségben rendszeresen felmerülhetnek. A BABSEACLE arra példa, számos délkelet-ázsiai egyetemekkel együttműködve, hogy miként válhat a jogklinika az adott közösség számára olyan eszközzé, amely segít a társadalmi igazságosság elérésében. Jellemzője, hogy felvértezi a helyi átlagembereket és közösségeket arra, miként javíthatják saját jogi, gazdasági és társadalmi környezetüket. Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés elősegítésére példa több jogállamiságot célzó program Kínában és az egykori Szovjetunióban, valamint olyan projektek, amelyek a különböző eljárások elérhetőségét fejlesztik. Hasonlóan jelentős az igazságszolgáltatáshoz való nagyobb hozzáférés előmozdítása Indiában. Bár számos országban vannak korlátozások a diákok és a professzorok joggyakorlásában több délkelet-ázsiai országban, az indiai jogklinika mégis képes bővíteni a hozzáférést az igazságszolgáltatáshoz, hogy egy-egy közösség a közérdekű ügyekben eljusson a bíróságra.